

Startnotitie

Sturen met Kaders

Voorgestelde behandeling

Statencommissie : commissie voor Ecologie en Ruimte,
10 oktober 2014

Onderwerp

Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 (PMWP)
Startnotitie.

Datum

9 september 2014

Documentnummer

GS: 3590087

PS: 3667715

Samenvatting

Op grond van de Wet milieubeheer en de Waterwet moeten PS eind 2015 een nieuw Provinciaal Milieubeleidsplan (PMP) en Provinciaal Waterplan (PWP) vaststellen. Bij statenmededeling van 24 juni 2014 (nummer 3647374) bent u geïnformeerd over het voornemen de herzieningsprocessen voor beide beleidsplannen samen te voegen. Wij vragen u in deze startnotitie om richtinggevende uitspraken te doen over de voornaamste accenten in het proces. Daarmee legt u de basis voor een geïntegreerd PMWP.

In dit voorstel leggen wij u drie scenario's voor:

- gezond Brabant;
- innovatieve groen-blauwe economie;
- of duurzaam Brabant.

Het voorstel

1. Te kiezen voor één van de drie scenario's voor het herzieningsproces van het milieu- en waterbeleid:
 - a) gezond Brabant (waarbij de nadruk ligt op relatie milieu, water en gezondheid);

- b) innovatieve groen-blauwe economie in Brabant (waarbij de nadruk ligt op relatie milieu, water en economie);
- c) duurzaam Brabant (dat een gelijk accent legt op gezondheid en innovatieve groen-blauwe economie),
waarbij de voorkeur van GS uitgaat naar optie c.

Datum

9 september 2014

Documentnummer

GS: 3590087

PS: 3667715

Aanleiding

In 2009 heeft u het Provinciaal Waterplan 2010-2015 vastgesteld. In 2012 heeft u de kaderstellende nota “Provinciaal Milieuplan 2012-2015, gezondheid voorop” vastgesteld. Eind 2015 moeten beide plannen zijn herzien. De herziening hiervan is opgenomen in de Middel Lange Termijn Agenda van PS (speerpunt 15 en 20).

Bij statenmededeling van 24 juni 2014 bent u geïnformeerd over het voornemen om de herzieningsprocessen van PWP en PMP samen te voegen. De oorspronkelijk geplande einddatum van beide trajecten blijft daarbij ongewijzigd, namelijk eind 2015.

Overeenkomstig de aanpak “Sturen met Kaders” leggen wij u nu de startnotitie voor zodat u richting kunt geven aan proces en inhoud van dit geïntegreerde PMWP. Verschillende beleidsvelden hebben aan deze startnotitie bijgedragen (cluster Natuur & Milieu, cluster Ruimte, cluster Economie & Internationalisering, cluster Cultuur & Samenleving en cluster Mobiliteit en Infra). Het voorstel is afgestemd met een vertegenwoordiger van de waterschappen. Ook houden we rekening met de resultaten van de Brabantse Waterdag (28 februari 2014) en het POC-advies.

Verleden, heden en toekomst

Met dit geïntegreerde PMWP zetten wij een eerste stap in de vervlechting van diverse strategische plannen zoals bedoeld in de Omgevingswet, die naar verwachting in 2018 in werking treedt. Deze zal de huidige wet- en regelgeving op dit gebied volledig vervangen. Dit betekent dat de Omgevingsvisie dan ook gereed moet zijn. Door het integreren van het milieu- en waterbeleid wordt hierop voorgesorteerd en biedt dit bouwstenen voor de Omgevingsvisie.

Het huidige PWP is het eerste waterplan onder het regime van de Waterwet en de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Het plan heeft de status van structuurvisie en bevat doelen en maatregelen voor een goede toestand (chemisch, ecologisch en kwantitatief) van grond- en oppervlaktewater.

Uit de tussentijdse beleidsevaluatie (2013) van het PWP is gebleken dat de goede toestand van het watersysteem (zowel kwaliteit als kwantiteit) nu en in de nabije toekomst op veel terreinen nog niet is bereikt. Voorzichtige verbeteringen zijn zichtbaar. De uitvoeringskracht moet worden vergroot om de resterende opgave van het strategisch waterbeleid in de periode 2016-2021 te realiseren.

Datum

9 september 2014

Documentnummer

GS: 3590087

PS: 3667715

Het huidige PMP geeft de kaders voor het milieubeleid voor de periode 2012-2015, waarbij nieuwe accenten zijn gelegd: op gezondheid, verbetering van de luchtkwaliteit rond veehouderijen, het verminderen van de fosfaatdruk en op nog adequatere monitoring.

Uit de tussentijdse beleidsevaluatie van het PMP (Statenmededeling over Tussentijdse evaluatie PMP van 3 december 2013, nummer 3772774) blijkt dat de uitvoering goed verloopt. Als de trend zich voortzet, halen we de doelstellingen van het PMP in de planperiode grotendeels. Geconcludeerd is dat geen tussentijdse beleidswijziging noodzakelijk is, maar dat binnen het bestaande beleidskader wel extra aandacht gewenst is voor onder meer geur en saneringen op het gebied van externe veiligheid. Ook geven we in de statenmededeling aan dat het gewenst is de aanbevelingen van de Provinciale Raad Gezondheid (rapport "Ach, het zijn allemaal emoties") en het advies-rapport "Streekontwikkeling en Gezondheid" van de HAS Den Bosch te betrekken bij de gebiedsopgaven, waarbij we ons in eerste instantie richten op de gebieden met de meeste kansen zoals de Peelhorst en de N-69.

In de statenmededeling van 24 juni 2014, PS: 3614757, is ingegaan op het proces om te komen tot het PMWP. Kwesties die vallen onder het Deltaprogramma en KRW worden behandeld in een afzonderlijk proces en afzonderlijke dossiers. Dit, vanwege het dynamische karakter van de nationale besluitvorming (zomer 2014) en de daarop aansluitende overzetting naar regionale besluitvorming (najaar 2014-voorjaar 2015). Het provinciale beleid dat hieruit voortvloeit, zal zijn beslag krijgen in het PMWP. Eind 2014 worden de nationaal opgestelde stroomgebiedsbeheerplannen voor de KRW in concept vastgesteld door de Tweede Kamer en ter inzage gelegd. De hierin opgenomen maatregelen en bijbehorende achtergrondinformatie gaan eveneens deel uitmaken van het PMWP. De KRW factsheets (2014) en de bestuursovereenkomsten in het kader van het Deltaprogramma (1^e helft 2015), worden reeds eerder vastgesteld en vormen daarmee bouwstenen voor het PMWP.

Ten aanzien van de relatie met andere strategische plannen zoals de Structuurvisie RO (Svro), Brabant Uitnodigend Groen (BrUG) en het Provinciale Verkeers- en Vervoerplan (PVVP) wordt opgemerkt dat bij het opstellen van het PMWP zicht gehouden zal worden op het geheel en de onderlinge samenhang tussen de verschillende beleidsplannen.

Ook zullen we in het plan aandacht besteden aan de onlosmakelijke samenhang tussen bodem, water, lucht, natuur en andere aspecten van de fysieke leefomgeving. Dit sluit ook aan bij de definitie van fysieke leefomgeving in het wetsvoorstel Omgevingswet. Bij het opstellen van het PMWP ligt de nadruk op het beleid ten aanzien van milieu en water, maar worden de raakvlakken en overlap met o.a. natuur en ruimtelijk beleid, nadrukkelijk opgezocht en waar nodig, verder uitgewerkt.

Datum

9 september 2014

Documentnummer

GS: 3590087

PS: 3667715

Het PMWP is één van de documenten die betrokken zal worden bij het opstellen van de Omgevingsvisie, waarin alle genoemde planvormen met elkaar vervlochten worden tot één visie voor fysieke leefomgeving in al haar facetten. Bij de totstandkoming van het Bestuursakkoord/ Collegeprogramma in 2015 zal de voorbereiding en totstandkoming van de Omgevingsvisie naar verwachting een belangrijk thema zijn.

Bevoegdheid

- Keuze scenario: Commissie Ecologie en Ruimte
- Vaststellen kaderstellende beleidsnota (PMWP): PS
- Vaststellen uitvoeringsprogramma op basis van de kaderstellende nota: GS

Doel van het PMWP

Een op de toekomst ingericht Brabant waar mens, plant en dier gezond en prettig kunnen leven, met ruimte voor een elkaar versterkende economische, maatschappelijk en ecologische ontwikkeling. Met andere woorden:

- voldoende water voor mens, plant en dier;
- schone en gezonde leefomgeving (bodem, water en lucht);
- bescherming van Brabant tegen overstromingen.

Scenario's

De provinciale duurzaamheidsbalans (duurzaamheidsdriehoek) is gebruikt om de scenario's te ontwikkelen. Deze duurzaamheidsbalans onderscheidt drie kapitalen:

- Ecologisch kapitaal: bodem, lucht, oppervlaktewater, grondwater, natuur en landschap;
- Sociaal-cultureel kapitaal: gezondheid, sociale participatie, economische en politieke participatie, kunst en cultuur, woonomgeving, veiligheid en onderwijs;
- Economisch kapitaal: arbeid, kapitaal, kennis, energie, grond- en hulpstoffen, ruimtelijke vestigingsvoorwaarden, economische structuur en infrastructuur/bereikbaarheid.

Aangezien het PMWP gaat over milieu en water, is duidelijk dat dit plan in ieder geval betrekking zal hebben op (een deel van) het ecologisch kapitaal.

Tegelijkertijd geeft de verbinding van de drie kapitalen de meest duurzame kansen.

Bij de totstandkoming van het PMWP zal daarom, méér dan in het verleden, de relatie met de andere kapitalen gelegd worden. Hierbij kunnen verschillende accenten gelegd worden, wat drie scenario's voor de aanpak oplevert:

- a) **Gezond Brabant** (accent op ecologisch kapitaal in relatie tot sociaal-cultureel kapitaal);
- b) **Innovatieve groen-blauwe economie in Brabant** (accent op ecologisch kapitaal in relatie tot economisch kapitaal);
- c) **Duurzaam Brabant** (beide relaties gelijkwaardig betrekken).

Keuze voor scenario a of b betekent niet dat in het proces geen aandacht wordt besteed aan de andere relatie, maar geeft wél het belangrijkste accent binnen het proces aan. De scenario's beschrijven de route die we bewandelen, waarbij we ook andere partijen hun inbreng laten leveren en vragen mee te denken. Het accent geeft richting aan de onderwerpen en discussies die in het proces de meeste aandacht krijgen, maar op voorhand is niet aan te geven wat het uiteindelijke voorstel wordt. Met de keuze voor een scenario wordt nog niet het ambitieniveau vastgelegd (en dus ook niet het benodigde budget). Die vraag komt later aan de orde. Zo wordt de Brabantse inzet in het kader van het Deltaprogramma pas bepaald wanneer de rijksinzet bekend is.

De keuze voor een scenario heeft gevolgen voor welke externe partijen het meest nadrukkelijk bij het proces betrokken worden. Op dit moment is al een dialoog begonnen met waterschappen en externe partijen zoals natuur- en milieuorganisaties, ZLTO, de industrie, Brabant Water, kennisinstellingen. Het overleg met deze en andere partijen wordt voortgezet tot november 2014. Daarna wordt de opbrengst van de dialogen gefilterd en vertaald naar beleidskeuzes. De scenariokeuze is daarbij medebepalend.

In alle scenario's is aandacht voor de rol die de provincie kan en wil vervullen. De externe partijen zullen we dan ook vragen welke rol zij graag willen dat de provincie vervult en welke rol men zelf wil pakken om de uitvoeringskracht te vergroten en de uitvoering van het PMWP succesvol te maken.

Scenario a: gezond Brabant

- In dit scenario wordt tijdens het totstandkomingsproces van het PMWP het accent gelegd op de relatie tussen het ecologisch kapitaal en het sociaal-cultureel kapitaal en dan vooral het onderdeel gezondheid. Gezondheid is als belangrijk aandachtspunt tijdens de Brabantse Waterdag op 28 februari 2014 naar voren gekomen.

Datum

9 september 2014

Documentnummer

GS: 3590087

PS: 3667715

In dit scenario wordt in het proces – meer dan in de andere scenario's – de nadruk gelegd op de invloed van milieu/water op de gezondheid van Brabantse burgers.

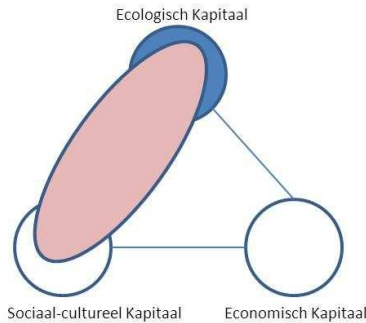
Datum

9 september 2014

Documentnummer

GS: 3590087

PS: 3667715

- Onderwerpen die tijdens de totstandkoming van het PMWP verkend zullen worden, zijn bijvoorbeeld de gezonde stad en accenten die de provincie moet leggen gezien de effecten van het milieu op de gezondheid. In het huidige PMP is aangegeven dat gezondheid een belangrijke rol speelt bij de provinciale gebiedsopgaven net als in de Structuurvisie ruimtelijk ordening. Er zal tevens een verband gelegd worden met andere dossiers waar gezondheid een rol speelt, zoals de Brabantse Zorgvuldigheidsscore.
- Als gekozen wordt voor dit scenario, ligt het voor de hand om naast organisaties als de waterschappen, BMF, Brabant Water, ZLTO en POC, vooral gezondheidsorganisaties zoals de Provinciale Raad voor de Gezondheid een belangrijke rol te geven bij de totstandkoming van dit plan.

Argumenten

1.a.1 het sluit aan bij het al ingezette provinciale milieubeleid

In het huidige PMP heeft gezondheid een bijzonder bestuurlijk accent. In de unaniem aangenomen motie van 20 januari 2012 (M6), is besloten om de evaluatie van het PMP te verbreden met een systematische verkenning naar de gezondheidsrisico's in Brabant, waarbij in elk geval ook wordt verkend of beleving van geur, geluid en veiligheid gezondheidsrisico's met zich meebrengt en zo ja, welke.

Naar aanleiding hiervan zijn twee rapporten opgesteld (PON: "Gezondheidseffecten van beleving van milieuaspecten" en PRG: "Ach, het zijn allemaal emoties"), die u zijn toegezonden bij de tussentijdse evaluatie van het PMP.

Ook tijdens de Brabantse Waterdag is naar voren gekomen dat het onderwerp gezondheid volop leeft!

Datum

9 september 2014

Documentnummer

GS: 3590087

PS: 3667715

1.a.2 gezondheid is ook landelijk het centrale thema bij milieubeleid

Op 10 maart 2014 is door de staatssecretaris van infrastructuur en milieu de “Aanpak modernisering milieubeleid” toegezonden aan de Tweede Kamer. Daarbij is aangegeven dat het uiterst belangrijk is om onze gezondheid centraal te stellen.

Het kabinet wil nieuwe milieuproblemen en daarmee mogelijke gezondheidsproblemen vóór zijn en alert zijn op de introductie van nieuwe stoffen in het milieu. De problematiek van nieuwe stoffen zoals medicijnresten speelt nadrukkelijk ook voor water. Gezondheid is ook één van de accenten van het waterbeleid.

Kanttekeningen*1.a.1 Accent op gezondheid vaak niet de bewuste insteek*

Hoewel het huidige PMP aangeeft dat gezondheid bij de gebiedsontwikkelingen wordt meegenomen, blijkt uit de tussentijdse evaluatie van het PMP (evaluatie-rapportage nummer 3772774 van 3 december 2013) dat in de gebiedsopgaven en de hieruit voortvloeiende projecten gezondheid niet bewust wordt ingestoken vanuit “gezondheid” of “leefbaarheid”. Beide thema’s worden overigens wel vaak positief beïnvloed door de gebiedsontwikkelingen. Zoals de evaluatie-rapportage meldt, is in samenwerking met actoren uit gebiedsopgave “Het Groene Woud” en het onderwijs (HAS Den-Bosch) een voorzet ontwikkeld voor een model. Met dit model kan gezondheid integraal meegenomen worden in de gebiedsopgaven en als afwegingscriterium dienen bij integrale besluitvorming over projecten in de gebiedsopgaven. Verdere uitwerking van de gebiedsopgaven biedt hiervoor voldoende mogelijkheden, zoals ook aangegeven in de evaluatie-rapportage. Het is daarom een uitdaging om een voortvarende en weldoordachte aanpak in het PMWP te ontwikkelen.

1.a.2 Gezondheid wordt niet alleen door milieu- en waterkwaliteit bepaald

Gezondheid wordt niet alleen bepaald door de fysieke kwaliteit van de leefomgeving, maar ook door verkeersveiligheid, genetische aanleg en gedrag. Maar milieu is wel een belangrijke factor: 3 – 7 % van de totale ziektelast in Nederland wordt veroorzaakt door milieufactoren. Dit percentage is cijfermatig laag, maar betekent wel dat ongeveer 73.000 tot 171.000 burgers in Noord-Brabant op een of andere manier ziek worden van het milieu. En dat is verontrustend veel.

Scenario b: innovatieve groen-blauwe economie in Brabant

- In dit scenario wordt tijdens het totstandkomingsproces van het PMWP het accent gelegd op de relatie tussen het ecologisch kapitaal en het economisch kapitaal.

Aandacht wordt besteed aan de kosten en baten van een goed Brabants milieu, en ook wordt nagegaan welke mogelijkheden er voor Brabant zijn om zich te onderscheiden als een innovatieve provincie op het gebied van milieutechnologie en schone technologie. In het kader van de IABR (Internationale Architectuur Biennale Rotterdam) zijn al diverse voorbeelden uitgewerkt hoe hieraan vorm kan worden gegeven.

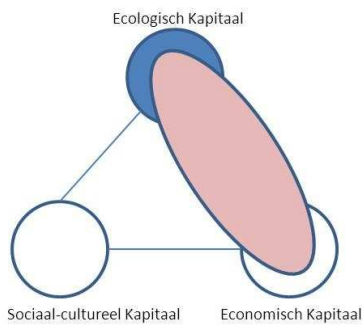
Datum

9 september 2014

Documentnummer

GS: 3590087

PS: 3667715

- Onderwerpen die tijdens de totstandkoming van het PMWP nadrukkelijk verkend zullen worden, zijn onder meer de grondwatervoorraad als een belangrijke vestigingsplaatsfactor, hoe we als Brabant kunnen aansluiten op het topsectorenbeleid (water is één van de topsectoren), biobased economy, verbeteren waterbewustzijn van de burger ten behoeve van zuinig en duurzaam watergebruik, consumentengedrag, duurzame energie en circulaire economie.
- Als gekozen wordt voor dit scenario, ligt het voor de hand om naast organisaties als de waterschappen, BMF, Brabant Water, ZLTO en POC, vooral organisaties zoals de VIW (Vereniging Industrie Water) en SER-Brabant een belangrijke rol te geven bij de totstandkoming van dit plan.

Argumenten

1.b.1 Geeft aandacht aan economische kansen en bedreigingen

In deze instabiele economische tijd is het goed om scherp te kijken naar kosten en baten, kansen en bedreigingen. Hoewel milieu- en waterbeleid vaak gezien wordt als belemmering, kan beleid op langere termijn vooral blijvende voordelen opleveren. De noodzaak voor maatregelen geeft juist technologische innovaties een kans. Dit scenario vergt minder financiële ondersteuning door de overheid en biedt de markt meer ruimte voor eigen initiatieven.

1.b.2 Dit sluit aan bij het bestuursakkoord

In het bestuursakkoord Water is aangegeven dat de (grondwater-onttrekkende) industrie in Brabant van wezenlijke betekenis is als trekker van de economie. Daarbij is aangegeven dat: “Versterking van deze motor voor werkgelegenheid en welvaart één van de belangrijkste opdrachten voor het provinciebestuur is. Het advies ‘Slim verbinden’ van de SER-Brabant is daarbij een uitstekende bouwsteen voor het te voeren beleid. Het provinciebestuur blijft de focus houden op die sectoren, die groei- en innovatieperspectief hebben.”

Datum

9 september 2014

Documentnummer

GS: 3590087

PS: 3667715

Kanttekeningen

1.b.1 Niet alles van waarde is in geld uit te drukken

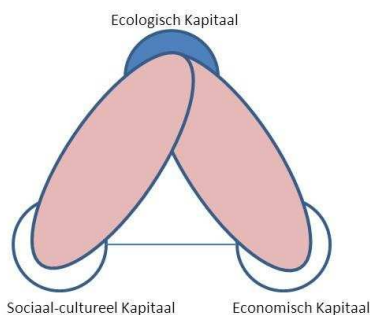
Door de nadruk te leggen op economische aspecten van milieu en water, worden mogelijk de wezenlijke waarden hiervan onderbelicht. Het is juist belangrijk om de economie breder te zien en te interpreteren dan slechts een financieel verhaal. Het is daarom van groot belang om de schaarste van grond- en hulpstoffen hierin mee te nemen.

1.b.2 Gevaar van teveel nadruk op korte termijn rendement

Door teveel de nadruk te leggen op economische aspecten bestaat het risico dat er voornamelijk gekeken wordt naar zaken die nú voor gewin zorgen.

Scenario c: duurzaam Brabant

- In dit scenario wordt tijdens het totstandkomingsproces van het PMWP niet het accent gelegd op één van de relaties, maar krijgt de relatie ecologische kapitaal met gezondheid evenveel aandacht in het proces als de relatie ecologisch kapitaal met economisch kapitaal.

- Alle in de vorige twee scenario's genoemde onderwerpen zullen dan ook in dit scenario aan bod komen.
- Als gekozen wordt voor dit scenario, zal – naast de waterschappen, BMF, Brabant Water, ZLTO, POC, PRG, VIW en SER-Brabant – ook Telos een belangrijke rol krijgen bij de totstandkoming van dit plan.

Datum

9 september 2014

Documentnummer

GS: 3590087

PS: 3667715

Argumenten

1.c.1 dit levert de meest integrale visie op

Dit is het meest volledige scenario dat het beste aansluit bij de in de Agenda van Brabant geformuleerde doelstellingen. Daarin is expliciet aangegeven dat de provincie vanuit haar verantwoordelijkheid voor een duurzame en integrale ontwikkeling van de regio, voortdurend de verbinding blijft leggen met andere beleidsterreinen en als gevolg daarvan rondom speerpuntprojecten meer integraal beleid zal organiseren. Wat milieu, energie en klimaat betreft is de Agenda van Brabant bepalend. Daarin is aangegeven dat de integrale beleidsontwikkeling en uitvoering, gericht op een schone en veilige leefomgeving, gezondheid, biodiversiteit, sociale ontwikkeling en een innovatieve, duurzame economie, een kerntaak is voor de provincie. Daarnaast sluit dit scenario het beste aan bij de toekomstige Omgevingswet. Dit wetsvoorstel richt zich, met het oog op duurzame ontwikkeling, op het in onderlinge samenhang:

- A. bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit en
- B. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke functies.

1.c.2 deze integraliteit sluit het beste aan bij landelijke en Europese ontwikkelingen

In de eerder genoemde brief van Staatsecretaris Mansveld wordt ook aangegeven dat er de uitdaging ligt om milieu en duurzaamheid verder te integreren in zowel het dagelijks handelen van burger en bedrijven als in economische en brede maatschappelijke thema's.

Ook in het Europese milieu- en waterbeleid is er een groeiende aandacht voor een integrale aanpak. De KRW vraagt specifiek aandacht voor het meenemen van de waterbelangen in andere beleidsterreinen, zoals energie- en landbouwbeleid.

Ook in het Algemeen milieuoactieprogramma voor de Europese Unie tot 2020 (7e MAP) is de samenhang tussen de drie kapitalen het uitgangspunt.

Kanttekeningen

1.c.1 Gebrek aan focus

Door te kiezen voor dit brede scenario bestaat het gevaar van verstrooiing van aandacht in plaats van een duidelijke focus.

1.c.2 Vergt extra inspanning

Omdat niet gekozen wordt voor één accent, maar beide relaties worden meegenomen, bestrijkt dit scenario een breder scala aan onderwerpen en is het aantal betrokken partners groter.

Als uitgegaan wordt van een gelijkblijvende tijdsinzet, betekent dat wel dat de betreffende onderwerpen minder uitgediept worden dan in de voorgaande twee scenario's.

Datum

9 september 2014

Documentnummer

GS: 3590087

PS: 3667715

Financiën

Bij de vaststelling van het nieuwe PMWP zal een besluit worden genomen over de benodigde middelen voor de noodzakelijke uitvoering van het plan tot de vaststelling van de omgevingsvisie. Gelijktijdig met het ontwerpplan zullen hiertoe voorstellen worden opgenomen in het statenvoorstel. Als de omgevingsvisie opgesteld is, zal vanuit die visie de middelendiscussie gevoerd worden.

Europese en internationale zaken

Veel milieu- en waterproblemen zijn grensoverschrijdend. Het Europese milieu- en waterbeleid is maatgevend en sterk bepalend voor het provinciale beleid en geldt als randvoorwaarde voor het op te stellen PMWP.

Planning

Het PMWP moet eind 2015 vastgesteld zijn. In de bijlage bij Statenmededeling d.d. 24 juni 2014 is een uitgebreide planning opgenomen, waarbij tevens ingegaan wordt op de planning van gerelateerde trajecten zoals de stroomgebiedbeheerplannen in het kader van de KRW en het Deltaprogramma.

Bijlagen

Advies POC d.d. 21 augustus 2014 over concept-startnotitie PMWP

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter

de secretaris

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk mw. ir. A.M. Burger

Auteur: D.A.M. van de Ven, mvdven@brabant.nl, (073) 681 28 55
Natuur & Milieu/Strategie en Beleid

